

JOGKLINIKA

HÍRLEVÉL 12. SZÁM

**Tanulmányút
Olmützben**

**Közérthetőségi
Szócikk Adatbázis**

**Az új Pp.
gyakorlati
tapasztalatai**

**Az új Be.
tapasztalatai**

**Ismét jogklinikai
képzés Szegeden**

Készítette: Dr. Tóth Judit, Dr. Kálmán Renáta és Barta Zsófia

JOGKLINIKA

Tanulmányút Olmützben

2019. február 7-11. között lehetőségem nyílt Olmützbe, a Palacky Egyetem Jogi Karának Jogklinika tanszékére látogatni. Az egyetemen már közel 30 éve zajlik jogklinika képzés, Közép-Kelet Európában az első olyan felsőoktatási intézmények egyike volt a Palacky, amely a Ford Alapítvány támogatásának köszönhetően bevezethette ezen atipikusnak nevezhető képzési formát. Az itt töltött napok alatt rendezték meg a szemeszter nyitótréningjét, amelyet, ellentétben más európai egyetemekkel, nem a jogi karon belül rendeztek meg, hanem Kouty n. Desni város egyik hoteljében. Az volt ugyanis a cél, hogy a hallgatók és tanárok kötetlenebb légkörben, három napon keresztül közösen készüljenek fel az előttük álló félév jogklinikás teendőire. Ezt a barátságos légkört nagyban segítette, hogy nem csak az új jogklinikás hallgatók, hanem a tapasztaltabb, több szemesztert „megélt” jogklinikások is részt vettek a képzésen. A jogklinikás hallgatókat a képzés során két csoportra bontották aszerint, hogy élő ügyfeles joglinikára vagy a jogtudatot emelő változatra (street law) jelentkeztek. Tekintettel arra, hogy a szegedi jogklinika élő ügyfeles, így én az előbbin vettem részt, hogy az ott

megszerzett tapasztalatokat itthon is hasznosítani tudjuk.

A tréning keretében számos, rendkívül interaktív, gyakorlati feladattal készültek a szervezők. A jogklinika vezetője Veronica Tomoszkova megnyitotta a rendezvényt, majd mindenkinek kiosztott egy könyvet, amely a jogklinika szabályzatát, az ügyfelekkel készített interjúk során kitöltendő formanyomtatványok magyarázatát, a GDPR rövid összefoglalását is tartalmazta. Ezt követték a különböző szerepjátékok, például az ügyféllel való interjúzás, amelynek érdekessége, hogy videó-felvételt készítettek a szimulációról, annak érdekében, hogy később közösen kiértékeljék a hallgatók viselkedését. A tréning során átbeszélték, hogy milyen ügyfeleket „szabad” fogadnia a diákoknak, illetve miként kell elmagyarázni a kliensnek, ha nem tudják az ügyét befogadni. Több tutor oktató is jelen volt a képzésen, akik elmagyarázták, hogy milyen anyagokat használjanak fel a hallgatók az egyes ügyek megoldási javaslatainak kidolgozásához (pl.: jogszabályok, kommentárok, különböző tanulmányok, könyvek), miként konzultáljanak velük, illetve az

ügyfelekkel. Az utolsó napon helyzetgyakorlat keretében a diákoknak egy felháborodott és rendkívül agresszív ügyféllel való viselkedést kellett próbálniuk. A gyakorlat célja volt, hogy minden eshetőségre és szituációra felkészítsék a jogklinikusokat. A közös munka után a légkört tovább pezsdítette az esti közös csapatépítő program. A szervezők játékokkal készültek, hogy feloldják a diákokban megbúvó gátakat, és merjék megismerni egymást, illetve az oktatókat is. Összességében elmondható, hogy a tréning rendkívül tanulságos volt, sok tapasztalatot és tudást sikerült elsajátítanom, amelyet remélhetőleg a szegedi jogklinikai képzés keretében hasznosítani tudunk.

Az út során ellátogattam a jogklinika irodájába, amely a jogi karon található. Tekintettel arra, hogy egy rendkívül aktív jogklinikáról van szó, az irodának állandó irodavezetője van, aki az adminisztratív teendőket látja el, illetve mivel a Palacky Egyetem jogklinikája, in-house, vagyis az ügyfelekkel a diákok az egyetem falain belül találkoznak, ezért az időpontokat az

ügyfelek az irodavezetővel egyeztetik. A diákok a félév során párban dolgoznak, minden párnak öt ügyet kell megoldania, ezért a jogklinika a félév első néhány hetében tud ügyfeleket fogadni, aztán a kapacitás elérését követően, a következő szemeszterig „bezárja kapuit”. Ezen limit ellenére is, tavaly összesen 1.000 óra pro bono munkát végzett az egyetem, így a város, a különböző jogi intézmények, bíróságok, ombudsman is elismeri a hallgatók és oktatók munkáját

Biztosan állítható, hogy az olmützi jogklinika sikere több tényezőbből tevődik össze. Hihetetlenül jelentős az intézményi támogatás, a jogklinikára jelentkező hallgatók száma magas, félévente átlagosan az élő ügyfeles jogklinikán 40-50 fő vesz részt, amely rendkívül jól példázza mennyire motiváltak a diákok.

Összességében elmondható, hogy rendkívül inspiráló volt a tanulmányút, és bár a szegedi jogklinika fele annyi ideje működik, mint az olmützi, mégis úgy vélem, hogy jó úton járunk, és a fejlesztésben a cseh kollégák rendkívül szívesen segítenek.

Közérthetőségi Szócikk Adatbázis

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Alkotmányjogi Tanszéke az EFOP 3.6.2. projekt keretében arra vállalkozott, hogy a bonyolult, sokszor érthetetlen jogi kifejezéseket, jogintézményeket világossá, közérthetővé, könnyen befogadhatóvá tegyék jogi végzettséggel nem rendelkezők számára. A készítőket többek között Arisztotelész mondása motiválta, miszerint „*a jogalkotónak filozófusként kell gondolkodnia, de parasztként kell beszélnie*”. A köznyelvet használók a jogi szaknyelven megfogalmazott szabályokat csak akkor értik meg pontosan, ha a köznyelvhez közeli kifejezési módot alkalmazzák, lerövidítik vagy tagolják a mondatokat, a sajátos kifejezéseket pedig megmagyarázzák. Annak érdekében, hogy a közérthetőséget az adatbázis ténylegesen el is érje, a létrehozásában joghallgatók, PhD hallgatók, vezető oktatók, míg a szócikkek tesztelésébe nem-jogász végzettségűek működtek közre. Így a visszajelzések alapján került sor az egyes szócikkek átdolgozására, világosabbá tételére.

A cél a közjog (az államhatalomra, a közigazgatásra, az alapvető jogokra,

kötelezettségekre és az emberi jogokra vonatkozó legfontosabb jogi intézményeket) közelebb hozatala mindazokhoz, akiknek a jogi nyelv és az érintett jogszabályok megértése, értelmezése nehézséget okoz. Az egyes jogintézmények széles körű értelmezése érdekében a releváns jogszabályokon kívül, kapcsolódó tanulmányokat, könyveket is feldolgoztak a készítők. A szócikkeket abc sorrendben tüntették fel a könnyebb kereshetőség érdekében, sőt az egyes témákhoz kapcsolódó további jogintézményeket is megjelölték a szerzők, így a kapcsolódó pontok egyszerűbben elérhetők.

Az eddigi visszajelzések alapján hasznosnak bizonyult az adatbázis, civil szervezetek, magánszemélyek is használják. Az adatbázis létrehozói külön kéri a szócikkeket olvasókat, hogy ha van bármilyen visszajelzésük, javítási, kiegészítési javaslatuk, akkor tegyék meg azt számukra a nagyobb közérthetőség érdekében.

Az adatbázis az alábbi linken érhető el:
<http://www.u-szeged.hu/efop362-00007/koszonto/koszonto>

Az új polgári peres eljárás gyakorlati tapasztalatai

A Magyar Jogász Egylet Csongrád Megyei Szervezete, a Szegedi Törvényszék, az SZTE ÁJTK Civilisztikai Tudományok Intézete, valamint a MTA SZAB Jogtudományi Szakbizottság Gazdasági Jog Munkabizottsága szervezésében, 2019. január 16-án rendezték meg „Az új polgári peres eljárás gyakorlati tapasztalatairól” c. konferenciát a Karon.

A rendezvényen a Szegedi Törvényszék elnöke kiemelte a bíróság és hivatásrendek közötti együttműködés fontosságát. Beszámolt arról, hogy a bíróság miként készült fel az új polgári peres eljárás alkalmazására 2017-2018-ban. 2017, a felkészülés éve volt, ide értve a jogszabályok véleményezését, a módosítási javaslatok előterjesztését, az informatikai fejlesztéseket, illetve a képzések szervezését a bírák és ügykezelők számára. 2018-ban az alábbi lépések történtek: (1) Kúria Civilisztikai Kollégium országos értekezlete, (2) a Kúria állásfoglalásának ismertetése, (3) az OBH elnöke által felállított munkacsoportban való részvétel, (4) folyamatos szakmai képzés, (5) eljárási útmutatók, illetve mintajegyzőkönyvek készítése. Mindezt nagy ügyforgalom mellett tették, mert például 2018-ban a Szegedi Járásbíróságra 2957 elsőfokú

érkezés volt polgári ügyekben, és ebből 188 ügyben történt visszautasítás.

A Polgári Perjogi Kodifikációs Szerkesztőbizottság elnöke elemezte az 1952. évi Polgári Peres eljárás módosításának szükségességét. Összefoglalta, hogy az új polgári peres eljárással mennyi tanulmány foglalkozott (A Magyar jogban három tanulmány, a Jogtudományi Közlönyben 13 tanulmány és az Eljárásjogi Szemlében két tanulmány). Kifejtette aggályait a keresetlevél visszautasításával kapcsolatban, saját gyakorlati példáján keresztül mutatta be, hogy a formai hibákra való hivatkozás nem szükségszerű minden típusú perben. Hivatkozott az OBH javaslataira. Például arra, hogy az ellenkérelem határidejének lerövidítése indokolt lenne; a viszontkereset határidejét ugyanakkor meg kellene hosszabbítani; a keresetváltoztatás és ellenkérelem változtatás lehetőségére, illetve a Pp. esetleges módosítására is gondolni kellene.

A Szegedi Törvényszék tanácselnöke, Komáromi Zoltán a polgári per létszakaszai, a perfelvétel témában tartotta előadását. Kiemelte a jogértelmezés során irányadó szempontokat, melyek a Preambulumban találhatóak, továbbá az

alapelveket (2.§ rendelkezési elv, 3.§ perkoncentráció elve, 6.§ a bíróság közrehatási tevékenysége). Beszült az elsőfokú polgári per létszakaszairól (perfelvétel; írásbeli és szóbeli perfelvétel; érdemi tárgyalás), amely új megközelítést jelent. A keresetlevél felépítésére figyelemmel (bevezető, érdemi és záró rész) kiemelte, hogy amennyiben tartalmi elemek hiányoznak, az visszautasítási ok, de ha részben hiányos vagy következetlen, akkor a keresetlevelet nem lehet visszautasítani. A jogállítással kapcsolatban kiemelte, hogy ha a jogalap hiányos, vagy téves, akkor hiánypótlást kell kibocsátani, de jogi érvelés hiányában a keresetet vissza kell utasítani. Tényállítási vonatkozásában, ha a bizonyítási indítvány nem megfelelő, akkor az szintén visszautasítási ok. A magánszakértői vélemény és az alperesi felhívás hiánya viszont nem visszautasítási okok. A perfelvételi nyilatkozatokat írásban, bírói felhívásra és bírói felhívás nélkül is meg lehet tenni. Végezetül szólt a perfelvételi iratokról, a perfelvételi nyilatkozatok hibáiról és annak jogkövetkezményeiről, aztán az írásbeli ellenkérelemről és a bírósági meghagyásról.

A Szegedi Járásbíróság elnöke kifejezetten a gyakorló bíró nézőpontjából elemezte a

bizonyítási szabályok változását. Bizonyítási szükséghelyzet esetén (orvosi műhiba perekben) van változás, de szólt a jogsértő bizonyítási eszközökről (a bíróság mérlegelési jogköre, a fél felelőssége büntetőjogi szempontból megmaradt). Részletesen értékelte a magánszakértő szerepét az új polgári peres eljárásban. Például a bíróság a szakértőt kizárja az eljárásból (Pp. 317.§ (1) bekezdés d) pontja alapján), ha a szakvéleménye aggályos. A magánszakértő díjazása a perköltségben érvényesíthető. A fél fizeti, ha a bíróság elfogadta a szakvéleményt. Ha nem fogadta el, akkor nem lehet érvényesíteni a perben perköltségként.

A konferencia számos olyan pontra mutatott rá, amely súlyos akadálya az embereknek a joghoz jutásban, és azt eredményezi, hogy jelentősen csökken a jogvédelemhez való hozzáférés. Ezért a jogi segítséget nyújtókra egyre nagyobb teher hárulhat: szabad-e a bírósági útra rábeszélni a sérelmet szenvedett embereket, avagy más megoldást (közvetítés, békéltetés, közigazgatási, ombudsman eljárását) kellene inkább kezdeményezni?

Írta: Bárkányi Gábor

„Nyomozástól a tárgyalásig” – az új Büntetőeljárási Törvény tapasztalatai

A Magyar Jogász Egylet Csongrád Megyei Szervezete 2019. január 25. napján rendezte meg hagyományos Jogásznapját, amelynek keretében CSÁK ZSOLT, a Kúria tanácselnöke, KOPASZ ZSOLT, a Csongrád Megyei Főügyészség főügyésze és RÁDI NORBERT r. ezredest, a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság bűnügyi rendőrfőkapitány-helyettese tartott előadást az MTA Szegedi Akadémiai Bizottságának Székházában.

A bűnügyi rendőrkapitány-helyettes a Be. rendőrségi alkalmazásának gyakorlati tapasztalatairól szólt. A felkészülés része volt, hogy 233 darab iratmintát készítettek, melyeket a Robotzsaruba is feltöltöttek, majd a Csongrád Megyei Főügyészség tesztelte a programot. A büntetőeljárás megindításának lehetőségei bővültek, illetve a nyomozás egyszerűsödött. Az előkészítő eljárásban a feljelentés „sanda gyanúnak” minősül, melynek során adatokat kell beszerezni a feljelentőtől, hogy gyanú legyen, majd megalapozott gyanú, ha már gyanúsított is van. Ezt követi a nyomozás, illetve a vizsgálat. A titkos információgyűjtés beépült az új kódexbe, mert bűnüldözési, illetve

bűnmegelőzési célja van. Ennek során leplezett eszközöket is használ a rendőrség. Új eszköz a Be-ben az E szemle, melynek során laptop segítségével készül a helyszíni szemle, és zárt térerős rendszeren keresztül közvetítik a fényképeket, adatokat a központba. Ennek segítségével lehet priorálni, és jegyzőkönyvet rögzíteni. A kép- és hangfelvétel készítését is szabályozza a Be. a különleges bánásmódot igénylő személyek körében. Erre külön irodákat kellett létesíteni az egyes bizonyítási cselekmények végrehajtására. Külön rendelkezik a kódex. a kép- és hangfelvétel feltöltéséről a Központi Médiatárba, amelyben a bírók is lehetőséget kapnak a betekintésre. Összességében az előadó arra a következtetésre jutott, hogy az új Be. az eljárás gyorsítását szolgálja. A Csongrád Megyei Főügyész elemezte a Be. jogalkotási koncepció hatását a gyakorlatra, így elsősorban a büntető igazságszolgáltatásra, a titkos információszerzés egyszerűsítésére, a bűnös úton szerzett vagyonok elkobzására, valamint a különleges bánásmódot igénylő személyekre. Az ügyészség különös

gondot fordított a képzések szervezésére, a Legfőbb Ügyészség támogatásával. Az ügyésznek megváltozott a szerepe a büntetőeljárásban. A korábbi három szakaszból (nyomozati, ügyészi, bírói) kettő lett (nyomozati, bírói). Ennek célja, hogy felgyorsítsák az eljárásokat. Az új irányítási jogkörben az ügyészség megváltoztathatja a nyomozó hatóság határozatát. Változott az adatszolgáltatás ügyészi engedélyezése, és elektronizálták azt (az adatok egy elektronikus modulba kerülnek). 2018-ban 2000 engedélyt adott ki adatszolgáltatásra a CSM Főügyészség. Új jogintézmény a Be-ben az „Egyezség”, amely alku pozíciót jelent a terhelt és a védő részéről, de az ügyészség is kezdeményezheti az egyezséget. Fontos, hogy a tényállást megállapítsák, illetve a cselekmény Btk. szerinti minősítését az ügyészség megtegye. Az egyezség megkötéséről hang- és fényképfelvétel készül. Az előkészítő ülés a bírói szakban korábban formális volt. Jelenleg a vádhatóság terjedelmes indítványában előterjesztést tesz, de ennek feltétele a vádlott beismerő vallomása, illetve, hogy a vádlott lemond a tárgyalás jogáról. Csongrád megyében négy hónap alatt 60 ügy fejeződött be ezen új ügyészi jogintézmény keretén belül. Régen a nyomozás végén ismertették az iratokat, illetve átadták az iratokat USB-n is. Változás, hogy ma folyamatosan történik az iratismertetés, vádemeléskor, nyomozás

megszüntetésekor, illetve mikor tényleges eljárási cselekmény történik.

A Kúria tanácselnök – a bírói kar álláspontját fogalmazta meg az új Be-ről: annak gyermekbetegségei már a törvény hatálybalépésekor nyilvánvalóvá váltak, ezért a Kúria törvénymódosító javaslatot terjesztett elő. Aggályos, hogy a *bizonyítási* teherrel kapcsolatban fő szabály, hogy a bíróság indítványra szerez be bizonyítékokat, míg kiegészítő szabály, hogy ennek hiányában bizonyíték beszerzésre bíróság nem köteles (vádlott terhére, vádlott védelmére). Az Előkészítő ülésen előterjesztett bizonyítási indítvány esetén az ügyészt feljelentik, a védőt megbírságozzák. Ugyanakkor a bíróval szembeni fontos követelmény a megalapozottság. A jogalkotó korlátozta a szakértő működését, mivel a magánszakértő a vádhatóság és a nyomozóhatóság ellen készít szakvéleményt. Franciaországban a bíróság megállapította, hogy sérült a terhelt joga, mert nem engedte az elsőfokú bíróság az új szakértő kirendelését. („Fegyverek egyenlősége”) Figyelembe kell venni a szakértő kirendelésénél a Kúria állásfoglalásait és az Alaptörvény rendelkezéseit. Ezekkel egyetérthetünk, csak az a gond, hogy ezt a jogalkotónak, és nem a nagy ügyteherrel dolgozó alkalmazónak kellene elsőként megteremtenie ezt az összhangot és figyelmet. Írta: Bárkányi Gábor

Ismét jogklinikai képzés Szegeden

A tavaszi szemeszter nyitásaként ismételten megrendezésre került a Jogklinika I. tantárgy háromnapos tömbösített képzése. A képzés során nagy hangsúlyt fektettünk a gyakorlati ismeretek átadására is, így például helyzetgyakorlat keretében a hallgatók interjúkat készítettek ügyfelekkel, álláshirdetéseket értékelték a tekintetben, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megfelelnek-e. Fiktív jogesetek megoldásán keresztül pedig a jogtár használati ismereteiket, illetve komplex problémamegoldó képességeiket is próbára tettük. A partner civil szervezetekkel való találkozó alkalmával a diákok bepillantást nyerhettek 1-1 szervezet működésébe, valamint az adott

intézménynél leggyakrabban előforduló ügytípusokba is. Mindezek mellett a GDPR által életbe lévő adatvédelmi- és adatkezelési kérdések is napirendre kerültek. Tekintettel arra, hogy a tapasztalatok alapján a jogklinikás ügyek egy jelentős része munkajogi, illetve gyermekvédelmi területhez kapcsolódik, ezért ezen kérdéskörökre részletesebben is kitértek az előadók. Összességében elmondható, hogy a tréning rendkívül jó hangulatban telt, amelynek keretében a diákok megismerkedhettek a tutor oktatókkal, illetve azon civil szervezetek képviselőivel is, akikkel a félév során együttműködnek.

Utószó

Jelen hírlevél az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében valósult meg.

Nagy örömünkre szolgál, hogy hírlevelünk eddigi számai rendkívüli népszerűségnek örvendtek. Amennyiben Ön is értesülni szeretne a legfrissebb jogklinikai képzéshez kapcsoló hírekről, információkról, valamint van olyan téma, konferencia, amiről szívesen olvasna, írja meg nekünk az alábbi e-mail címre: jogklinika.szeged@gmail.com

Ha úgy gondolja, hogy hírlevelünk másoknak, akár magánszemélyeknek,

szervezeteknek, intézményeknek is érdekes, hasznos lehet, kérjük, jelezze számunkra, hogy a jövőben nekik is továbbíthassunk írásainkat. Ha további információkat szeretne megtudni a szegedi jogklinikáról, kérem látogassa meg honlapunkat és facebook elérhetőségeinket, az alábbi linkek segítségével:

<http://www.juris.u->

[szeged.hu/oktatas/gyakorlati-](http://www.juris.u-szeged.hu/oktatas/gyakorlati-)

[kepzesek/jogklinika](http://www.juris.u-szeged.hu/oktatas/gyakorlati-kepzesek/jogklinika)

<https://www.facebook.com/szteajtkjogklinika/>